

**Studija o socio-ekonomskom
utjecaju Coca-Cole u
Bosni i Hercegovini u 2017. godini**

Coca-Cola

**JE BOSANSKOHERCEGOVAČKA
VIŠE NEGO ŠTO MISLITE**

Uvod

RUŽA TOMIĆ FONTANA

**Coca-Cola HBC
Adria**

S ponosom možemo reći da već više od četiri desetljeća zajedno s bosanskohercegovačkom zajednicom uspješno rastemo, predvodimo promjene i prilagođavamo se novim okolnostima. Našeg uspjeha ne bi bilo bez ostvarivanja ekonomskog i društvenog prosperiteta zajednice u kojoj poslujemo, prvenstveno putem izgradnje kvalitetnih poslovnih odnosa s našim kupcima i dobavljačima. Dio smo velikog međunarodnog sistema, ali smo i bosanskohercegovačka kompanija koja svojim poslovanjem, direktno i indirektno, daje znatan doprinos ekonomiji Bosne i Hercegovine. To potvrđuje i *Studija o socio-ekonomskom utjecaju Coca-Cole u Bosni i Hercegovini u 2017. godini*. Naime, rezultati Studije pokazuju da je ukupna vrijednost direktnog i indirektnog utjecaja Coca-Cole u obliku plata, poreza i dobiti u 2017. godini iznosila 155 miliona konvertibilnih maraka, što je 0,5% BDP-a Bosne i Hercegovine. Svakom konvertibilnom markom dodane vrijednosti koju direktno stvara, Coca-Cola podržava

stvaranje još 4 KM indirektno dodane vrijednosti u bosanskohercegovačkoj ekonomiji. Coca-Cola u Bosni i Hercegovini direktno zapošljava 274 radnika, a podržava ukupno 4.000 radnih mjesta u svom lancu vrijednosti, što je 0,5% od ukupnog broja radnih mjesta u ekonomiji cijele Bosne i Hercegovine. Ponosni smo na ove rezultate, činjenicu da smo ih postigli poslujući na odgovoran i održiv način, uz partnersku saradnju s našim kupcima, dobavljačima i neprestanim trudom i zalaganjem svih naših zaposlenika.

LUCA SANTANDREA

Coca-Cola Adria d.o.o.

Brojne uspješne saradnje, projekti i aktivnosti, kao i Studija socio-ekonomskog utjecaja, dokaz su značajnog utjecaja Coca-Cole na društvo i privredu zajednice u kojoj djeluje. Ponosni smo na vrijednosti koje smo do sada kreirali sa zajednicom; ipak, kao kompanija koja prepoznaje nove izazove i koja je spremna da se prilagodi novim okolnostima, uvijek gledamo u budućnost i ono što je pred nama. Svjesni smo činjenice da se stilovi življenja, navike i ukusi potrošača mijenjaju. Naši potrošači više ne žele da biraju između zdravlja i užitka; oni također zahtijevaju odgovorno poslovanje i jasan društveni utjecaj brendova. U skladu sa njihovim željama, mi uvodimo značajne promjene kako u naš portfolij, tako i u poslovni model. Prilagođavamo našu dugoročnu strategiju ovim novim vremenima i u potpunosti postajemo kompanija koja nudi pića za svaku prigodu. Nudimo izbor različitih veličina pakovanja i varijante sa malo ili bez šećera, tako da potrošači za sebe mogu napraviti informiran odabir. Trudimo se

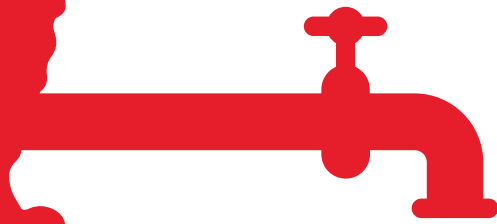
da uvodimo inovacije, i to ne samo one koje potrošači žele, nego i inovacije koje svijet čine boljim. Coca-Cola je posvećena svojoj viziji svijeta bez otpada (World Without Waste) i želimo da prikupimo po jednu plastičnu bocu za baš svaku koju plasiramo na tržište, a također želimo da koristimo plastiku koja se može reciklirati za svu našu PET ambalažu. Mi istinski vjerujemo da trebamo biti inspiracija za aktivnosti koje vode ka održivom okolišu i društvu. Zbog toga imamo ambiciozne ciljeve koji se mogu postići samo hrabrom borbom za društvene promjene, oslušivanjem želja naših potrošača i fokusiranjem na bitna pitanja skupa sa našom zajednicom i akterima.

**Coca-Cola je distribuciju
svojih proizvoda u BiH započela
1969. godine, a punionica
je s radom započela
1975. godine.**

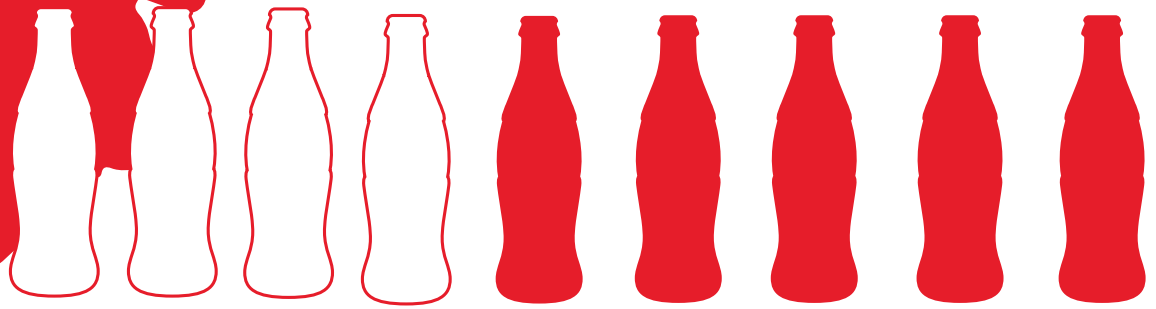

1969.

1975.

Coca-Cola daje znatan doprinos ekonomiji i društvu Bosne i Hercegovine kroz saradnju sa 655 lokalnih dobavljača i 14.110 kupaca.

655

lokalnih
dobavljača

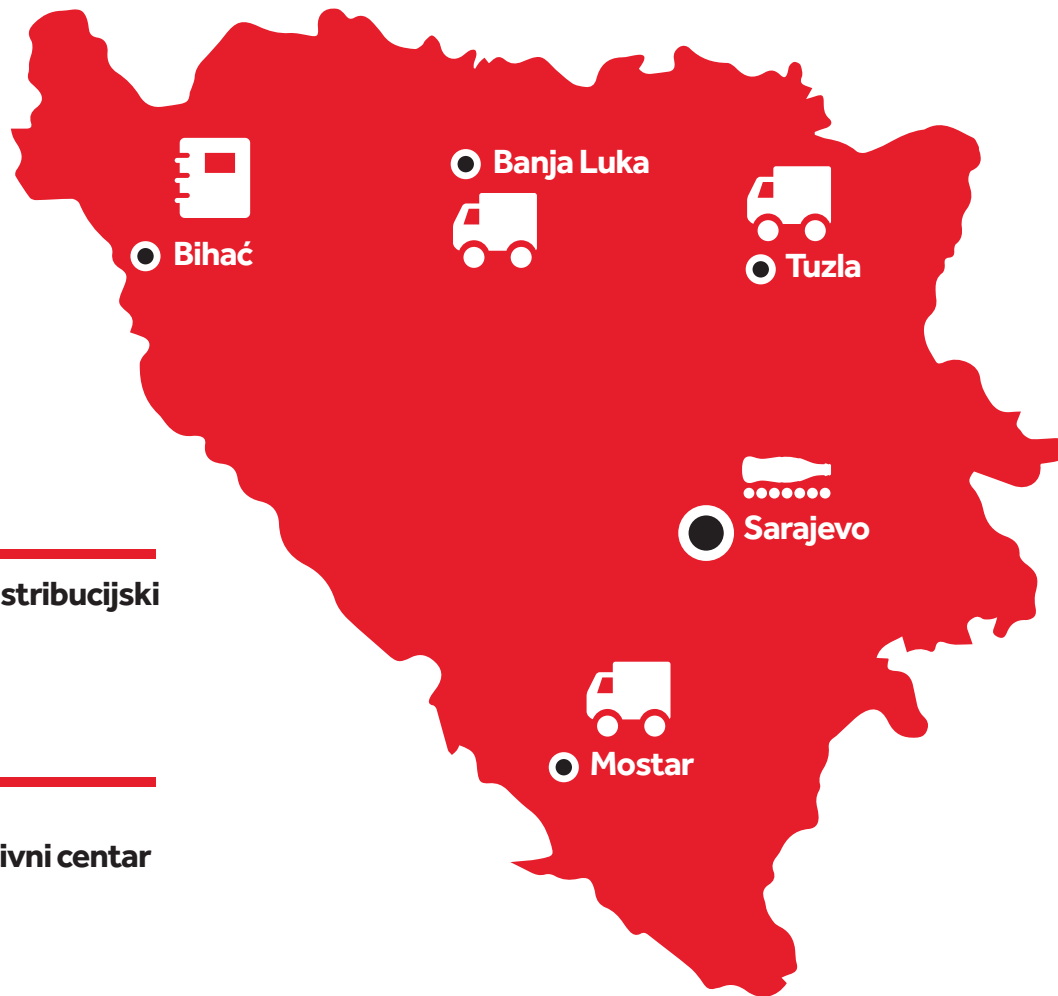

14.110

kupaca

Coca-Colu u Bosni i Hercegovini čine dvije kompanije: podružnica The Coca-Cola Company i Coca-Cola HBC B-H Sarajevo sa sjedištima u Sarajevu. Proizvodnja Coca-Cole HBC B-H odvija se u punionici u Sarajevu, dok se distribucija obavlja putem tri prodajno-distribucijska centra u Banjoj Luci, Mostaru i Tuzli, kojima se uz prodajno-administrativni centar u Bihaću osigurava snabdjevenost svih dijelova Bosne i Hercegovine Coca-Colinim proizvodima.

Punionica
Sarajevo

Prodajno-distribucijski centri
Banja Luka
Mostar
Tuzla

Prodajno-administrativni centar
Bihać

Na bosanskohercegovačkom tržištu Coca-Cola HBC B-H Sarajevo nudi široku paletu proizvoda, koju čine gazirana i negazirana bezalkoholna pića, energetski napici te alkoholna pića.

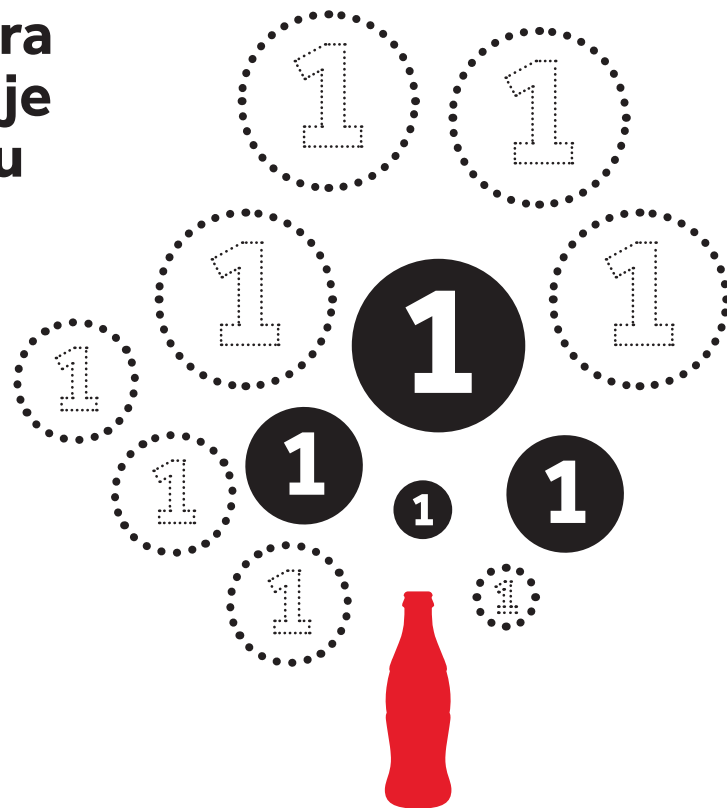
Osim vlastite proizvodnje i distribucije, Coca-Cola indirektno podržava i ekonomsku aktivnost kroz svoj lanac vrijednosti, u kojem učestvuju direktni dobavljači i trgovinski partneri te njihovi dobavljači. Coca-Cola direktno stvara 29 miliona KM dodane vrijednosti, a indirektno još 126 miliona KM u ekonomiji Bosne i Hercegovine.

Ukupna vrijednost direktnog i indirektnog utjecaja Coca-Cole u obliku plata, poreza i dobiti u 2017. godini iznosila je 155 miliona KM, što je 0,5% BDP-a Bosne i Hercegovine.

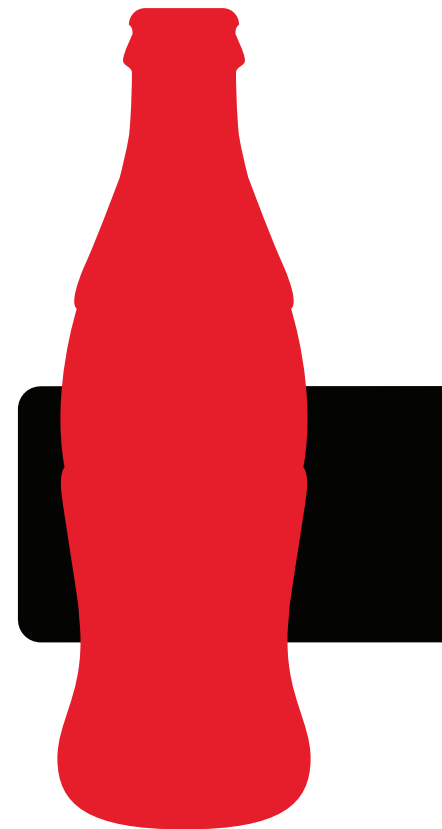
**Svaka konvertibilna marka
dodane vrijednosti koju stvara
Coca-Cola podržava stvaranje
još 4 KM dodane vrijednosti u
bosanskohercegovačkoj
ekonomiji.**

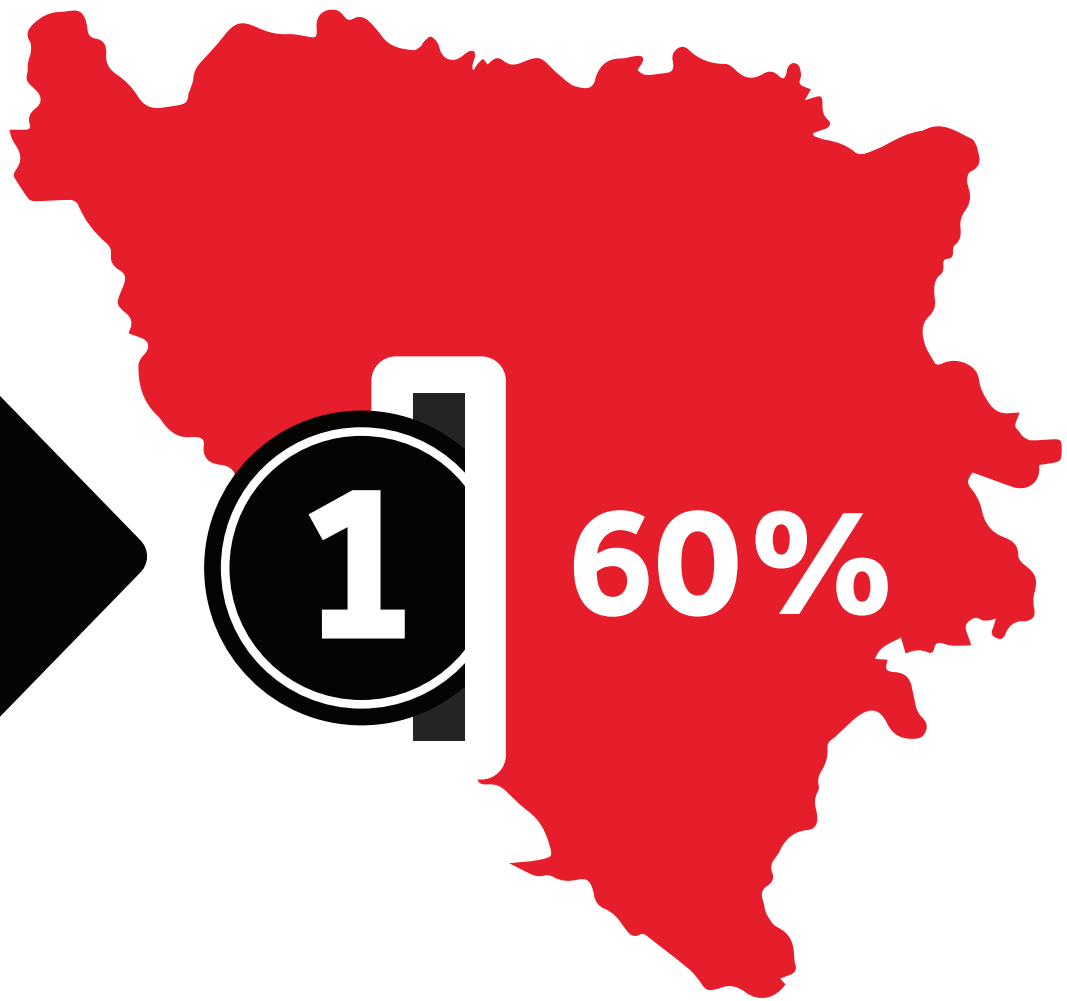
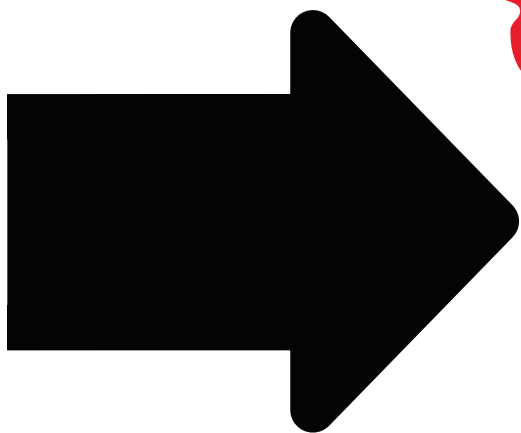

**Potrošači troše ukupno 257 miliona
KM na Coca-Coline proizvode.
Od svake potrošene konvertibilne
marke 60% ostaje u ekonomiji
Bosne i Hercegovine.**

257

miliona KM

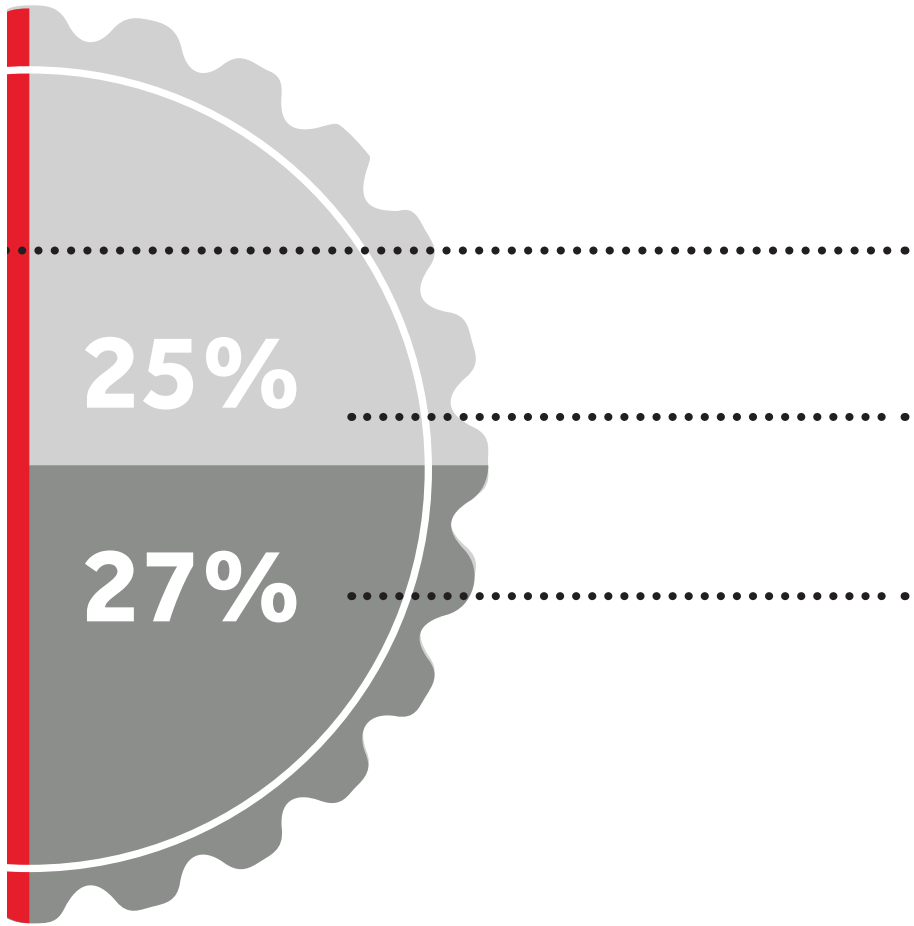

60%

Od ukupnog direktnog i indirektnog doprinosa Coca-Cole BDP-u na porezne prihode otpada 75 miliona KM, odnosno 48% ukupne dodane vrijednosti Coca-Cole, na plate 39 miliona KM ili 25% te 42 miliona KM na direktni i indirektni doprinos dobiti kroz lanac vrijednosti ili 27% od ukupne dodane vrijednosti Coca-Cole.

48%

75 miliona KM porezni prihodi

39 miliona KM plate

42 miliona KM direktni i indirektni doprinos dobiti kroz lanac vrijednosti

Coca-Cola je svojim direktnim i indirektnim doprinosom osigurala 1,1% ukupnih poreznih doprinosa uplaćenih u Bosni i Hercegovini u 2017. godini.

Coca-Cola u Bosni i Hercegovini direktno zapošljava 274 radnika, a ukupno podržava 4.000 radnih mjesta u svom lancu vrijednosti, što je 0,5% od ukupnog broja radnih mjesta u ekonomiji cijele Bosne i Hercegovine. Coca-Cola osigurava radna mjesta za sve sektore uključujući visokokvalificirane i niskokvalificirane radnike, a najveći je broj radnih mjesta u trgovini i proizvodnji.

274

**direktno
zaposlenih
u Coca-Coli**

4

**podržanih radnih
mjesta u lancu
vrijednosti**

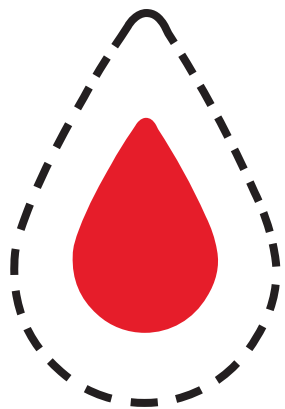
ili

0,5%

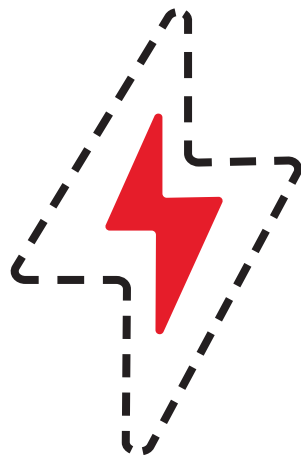
**od ukupnog
broja radnih
mjesta u BiH**

U razdoblju od pet godina Coca-Cola je smanjila potrošnju vode za 46%, potrošnju energije za 11%, dok se procent recikliranog otpada povećao za 93% u odnosu na rezultat ostvaren u 2012. godini. Coca-Cola HBC B-H Sarajevo je jedina kompanija u Bosni i Hercegovini certificirana prema EWS standardu Evropske agencije za upravljanje i očuvanje voda.

-46%

potrošnja
vode

-11%

potrošnja
energije

+93%

recikliranog
otpada

Zbog štetnih utjecaja na klimu vlade žele postepeno ukinuti upotrebu HFC-a. Coca-Cola preuzima svoju odgovornost korištenjem rashladnih sistema bez HFC-a. Godine 2017. 46% Coca-Colinih rashladnih sistema bilo je bez HFC-a, što je povećanje u odnosu na 25% iz 2014. godine.

46%

bez HFC-a*

* Hidrofluorokarbon

Coca-Cola stalno ulaže u zajednice u kojima posluje. Ulaganja u zajednicu u Bosni i Hercegovini u periodu između 2015. i 2017. godine iznosila su 379.000 KM.

Partnerski odnosi i kvalitetna saradnja

Edin Ibrahimović, izvršni direktor za biznis operacije, BINGO

—
"Cijeneći poslovne procese kompanije Coca-Cola HBC B-H Sarajevo, unaprijeđujemo i naše poslovanje. Naročito nam je važno međusobno povjerenje koje smo izgradili, kao i odnos sa potrošačima, koji njeguju obje kompanije. Bingo od početka poslovanja uspješno prati tržišne trendove, a Coca-Cola je zasigurno među prvima koja te trendove donosi na naše tržište. Već više od 20 godina zajedno ih uspješno implementiramo sa istim ciljem: ispunjenje očekivanja i zadovoljenje potreba naših potrošača."

Muamer Čolić,
direktor Chipas Concepta

—
„Uspješna saradnja između Coca-Cola HBC B-H Sarajevo i Chipas Concepta traje već desetak godina, a besprijekorna korektnost i profesionalnost Coca-Colinog menadžmenta i uposlenika razvila je naš odnos do toga da Chipas Coca-Colu smatra obaveznim i neizostavnim dijelom svog biznisa. Činjenica da dijelimo istu dobru poslovnu energiju donosi rezultate, pa tako Chipas Concept ima status Coca-Colinog ključnog HoReCa kupca u BiH. U zajedničkom interesu nam ostaje njegovanje saradnje i unaprijeđenje prodaje, kako u postojećim, tako i u budućim objektima Chipas Concepta.“

Mirza Karić,
član Uprave Sunnyland d.o.o.

—
“Coca-Cola HBC B-H Sarajevo bila je prva bosanskohercegovačka kompanija koja je prepoznala našu viziju i zvanično podržala rad zabavnog parka Sunnyland u Sarajevu. U praksi se ova podrška ogledala u pomoći kod kreiranja ponude pića, a onda i brendiranja dijelova zabavnog parka. Kako je Coca-Cola globalni brend, prisustvo Coca-Colinih napitaka omogućava da gosti iz cijelog svijeta lako prepoznaju proizvode i nemaju problem kod naručivanja i uživanja u njihovom kvalitetu.“

Partnerski odnosi i kvalitetna saradnja

Alen Kovačević,
direktor Magroplasta d.o.o.

—
“Coca-Cola je jedan od naših najvažnijih partnera u BiH, a dokaz uspješnosti te saradnje je u činjenici da ona traje duže od 10 godina. Za to vrijeme smo uspjeli izgraditi poslovanje po najvišim standardima, a status dugogodišnjeg dobavljača Coca-Cole HBC B-H Sarajevo nam je priskrbio saradnju i sa drugim velikim kompanijama u BiH i inozemstvu. Zahvaljujući tome smo povećali i obim proizvodnje, kao i broj uposlenih. Zajedno sa Coca-Colom kontinuirano radimo na smanjenju debljine folije na obostranu korist, čime pokušavamo povećati pozitivan utjecaj na zaštitu okoliša. Zadovoljstvo nam je da, kao lokalni dobavljač Coca-Cole, sudjelujemo u širenju pozitivnog socioekonomskog utjecaja, kako na lokalnom nivou, tako i šire.”

Harun Gadžo,
voditelj administracije Messer BH Gas

—
“Naša dugogodišnja saradnja sa kompanijom Coca-Cola HBC B-H Sarajevo zasnovana je na partnerskom odnosu koji kontinuirano rezultira obostranim rastom i razvojem. Ispunjavanje najviših zahtjeva kvaliteta, izvrsnosti i integriteta koji se postavljaju pred dobavljača jesu izazov, ali i šansa za preispitivanje i unaprjeđenje vlastitih standarda poslovanja. S obzirom da Grupacija Messer i sama pridaje veliki značaj izvrsnosti zasnovanoj na najvišim etičkim principima i poslovnim standardima, ovo partnerstvo predstavlja dobitnu kombinaciju.”

**Nenad Korica, direktor kompanije
STUDEN-AGRANA Rafinerija šećera**

—
“Rast i razvoj poslovanja moguće je ostvariti samo uz pouzdane partnere sa kojima dijelite zajedničke ciljeve i vrijednosti. Tako je naša dugogodišnja saradnja sa Coca-Colom HBC zapravo potvrda da partnerski odnos, uz uzajamno njegovanje načela odgovornog poslovanja, dovodi do stvaranja čvrste saradnje. Zahvaljujući pozitivnom poslovnom iskustvu sa Coca-Colom, imperativ ove saradnje, i našeg ukupnog poslovanja, čine pouzdanost, vrhunski kvalitet i sveobuhvatnost u svakom smislu.”

**Violeta Čibukčić,
izvršna direktorica Amcham BiH**

—
“S posebnim zadovoljstvom ističem saradnju s kompanijom Coca-Cola HBC B-H Sarajevo, koja je ujedno i jedan od osnivača AmChama u BiH. Svih 16 godina članstva u Američkoj trgovačkoj komori BiH Coca-Cola HBC B-H Sarajevo plijeni pažnju visokim standardima održivog, etičkog, strateški vođenog te društveno odgovornog poslovanja i kao takva ima poseban značaj za našu poslovnu asocijaciju. Aktivno djelovanje kompanije Coca-Cola HBC B-H Sarajevo i njenih zaposlenika na promociji načela održivog poslovanja u BiH čini nas ponosnim što smo partneri i saradnici u kreiranju bolje poslovne klime u BiH.”

Partnerski odnosi i kvalitetna saradnja

Sanja Miović,
izvršna direktorica FIC-a BiH

—
“Coca-Cola HBC B-H Sarajevo višegodišnji je član Vijeća stranih investitora i izuzetno smo ponosni na ovu uspješnu saradnju. S ponosom njegujemo partnerski odnos i uživamo podršku koju kompanija pruža našoj asocijaciji u Bosni i Hercegovini. Izuzetno cijenimo, i rado podržavamo, brojne inicijative koje Coca-Cola pokreće u industriji bezalkoholnih pića i u poslovnoj zajednici uopšte. Vjerujemo da naš cjelokupan zajednički angažman, utemeljen na zajedničkim vrijednostima, daje značajan doprinos u kreiranju bolje poslovne klime, kao i da je od izuzetne važnosti, kako za strane, tako i za domaće kompanije.”

Mirsad Purivatra,
direktor Sarajevo Film Festivala

—
“Coca-Cola je partner Sarajevo Film Festivala još od samih njegovih početaka. Više od dvije decenije našeg partnerstva mijenjale su se društvene i ekonomske okolnosti, mijenjali su se trendovi, ambalaže, saradnici..., ali je suština našeg partnerstva od početka do danas ostala ista: dijelimo istu viziju i jedni druge potičemo na napredak novim idejama, aktivnostima i kreativnošću. Zajedno kreiramo ljepšu sliku Bosne i Hercegovine. Radujemo se godinama koje dolaze, godinama izazova i buduće saradnje.”

Autori i metodologija

Studiju o socio-ekonomskom utjecaju Coca-Cole u Bosni i Hercegovini u 2017. godini izradila je konsultantska kuća Steward Redqueen, koja je specijalizirana za savjetovanje kompanija o njihovom utjecaju i održivosti, u saradnji s prof. dr. sc. Ethanom B. Kapsteinom. Profesor Kapstein trenutno je gostujući profesor na Univerzitetu Princeton. Prije toga bio je šef katedre za političku ekonomiju na poslovnoj školi INSEAD te je obavljao različite dužnosti na Univerzitetu Harvard, poslovnoj školi Wharton i Univerzitetu u Minnesoti te u Organizaciji za ekonomski razvoj i saradnju (OECD).

Procjena socio-ekonomskog utjecaja provedena za Coca-Colu utvrđuje njen doprinos privredi u području zapošljavanja i prihoda. Prikazani rezultati dobiveni su na osnovu ekonomskog modela koji se zasniva na analizi ulaznih i izlaznih podataka. Riječ je o priznatom modelu, koji je razvio ekonomist i dobitnik Nobelove nagrade Wassily Leontief. U okviru tog modela cjelokupan ekonomski utjecaj dijeli se na **direktni** (proizlazi iz poslovanja kompanije), **indirektni** (proizilazi iz poslovanja dobavljača, trgovačkih partnera i njihovih dobavljača) i **izazvani** (proizlazi iz potrošnje domaćinstva).

U izradi ove studije primijenjen je oprezniji pristup, koji ne uključuje potrošnju domaćinstva, jer je mišljenje ekonomskih stručnjaka o toj poveznici modela podijeljeno. Stoga su u obzir uzeti direktni utjecaj poslovanja Coca-Cole u Bosni i Hercegovini i indirektni utjecaj na domaće dobavljače i trgovinske partnere te njihove dobavljače.

IMPRESSUM

STUDIJA O SOCIO-EKONOMSKOM UTJECAJU COCA-COLE U BOSNI I HERCEGOVINI U 2017. GODINI

Novembar/studenj 2018.

Izdavači

Coca-Cola HBC B-H Sarajevo d.o.o.
(Odjel za komunikacije i odnose s javnošću)
Barlan B-H d.o.o. Sarajevo

Autori

Steward Redqueen B.V.

Saradnici

PRIME Communications d.o.o.
Studio Šesnić&Turković
PROFIS d.o.o.
Komunikacijski ured Colić, Laco i partneri d.o.o.

Štampa

AMOS Graf d.o.o.

